



Šifra kandidata:

Državni izpitni center



ZIMSKI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Četrtek, 9. februar 2006 / 60 minut

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga pazljivo iztrga.
Izpitni poli je priložen ocenjevalni obrazec.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro na označeno mesto zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

V tej izpitni poli je 26 nalog. Rešitve vpisujte z navadno rabo velikih in malih pisanih ali tiskanih črk v prostor, ki je za to predviden. Pri nalogah izbirnega tipa za odgovor obkrožite samo po eno črko, če v navodilu za reševanje naloge ni določeno drugače.

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Naloge, pisane z navadnim svinčnikom, se točkujejo z nič (0) točkami. Pišite razločno. Nečitljive rešitve ter nejasni popravki se točkujejo z nič (0) točkami. Če se zmotite, napačno rešitev prečrtajte in napišite novo. Rešitve, vpisane s samimi velikimi črkami (verzalkami), se točkujejo z nič (0) točkami.

Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov.

Število točk, ki jih lahko dobite za posamezne naloge, je navedeno v izpitni poli.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni.

Priloga k izpitni poli 1

Gremo na žur!

Če še ne veste, kam neki bi se podali na jutrišnji najdaljši in morda tudi za vas najbolj nori dan v letu, vam svetujemo obisk Kölna. Mesto mladih, pravijo, ki ni nestrpno, je pa menda najbolj odprto in neobremenjeno evropsko središče. Verjemite, pet razlogov je dovolj, da se odpravite tja, prevozna sredstva pa so stvar vaše iznajdljivosti.

Piše: Irena Kan

1. PETROV ZVON

Köln je bil že v rimskih časih zaradi svoje lege pomembno mesto. Dandanes je zagotovo najbolj znano po katedrali, Domu, ki vsako leto sprejme več obiskovalcev kot katera koli znamenitost v Nemčiji. V višino meri zavidljivih 157 metrov, tistim z največ energije pa priporočamo, da se povzpnete po 509 stopnicah do vrha in pozvonite na 24-tonski Petrov zvon, ki je največji delujoči na svetu.

2. GLASBA

Köln je glasbena prestolnica Nemčije in je znan po bogatem programu. Gosti številne velikane vseh zvrsti. V letu 2004, ki je v Nemčiji posvečeno glasbi, Köln gostuje festival Music Triennale 2004 (od 17. aprila do 9. maja 2004) z več kot 80 koncerti, razstavami, projekcijami, instalacijami, filmi, kjer se sodobna glasba zlije s tradicijo.

3. UTRIP

Mesto mladih in nočnega življenja je zaradi svoje raznovrstnosti, svetovljanstva in starega jedra s številnimi lokali, klubi in kar 24 pivnicami, v katerih proizvajajo lokalno pivo znamke Kölsch in ponujajo pristno kölnsko hrano, pijačo in zabavo, privlačna točka za mlade in mlade po srcu.

4. NAKUPI

Privlačen je tudi zaradi številnih trgovin, ki se raztezajo ob znameniti pešconi. Predvsem v predbožičnem času izložbena okna poleg okraskov in mnogobarvnih lučk krasijo obvestila o popustih. Da se bo nakupovanje izplačalo, naj vam povemo, da let z letališča v Celovcu z družbo Hapag Lloyd Express stane zgolj 19,99 evra.

5. KARNEVAL

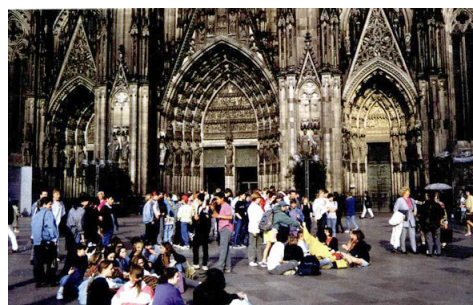
Zagotovo se je tja vredno podati med divjim in razposajenim karnevalom, ki ga po številu obiskovalcev in litrov popitega piva prekaša le še Münchenski Oktoberfest. Mesto se spremeni v pravi mali Rio de Janeiro, kjer ljudje, ki so oblečeni v domiselne in živobarvne kostume, rajajo po ulicah, veseljačijo in plešejo. Karneval bo v letu 2004 potekal od 19. do 24. februarja, vrhunec pa je tako imenovani Rosenmontag, ko se po mestu zvrstijo številne uradne in neuradne parade, spontano petje in praznovanje.



Če boste tukaj jutri, bo tudi za vas nebo razsvetlil veličastni ognjemet.



Od 19. do 24. februarja poteka karneval vseh karnevalov; pravijo, da je pomanjšani Rio de Janeiro.



Meka za mlade, raznovrstnost življenjskih stilov in svet v malem.

Foto: osebni arhiv
(Prirejeno po Oni, 30. 12. 2003.)

PRAZNA STRAN

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. S katerim **prevladujočim** namenom je avtorica tvorila izhodiščno besedilo? Obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

Avtorica je besedilo napisala **predvsem** zato,

- a) da bi naslovnika prepričala, da je Köln vredno obiskati.
- b) da bi naslovnik o Kölnu izvedel prav vse, kar ve avtorica.
- c) da bi ji naslovnik sporočil nove podatke o Kölnu.
- č) da bi naslovnik obžaloval, da novega leta ne bo dočakal v Kölnu.
- d) da bi se naslovnik prijavil za potovanje v Köln.

(1)

2. Podčrtajte pravilno možnost.

Izhodiščno besedilo je predstavitev postopka/poročilo/reportaža/predstavitvev kraja/referat/opis kraja.

(1)

3. Besedilu *Gremo na žur!* spremenite naslov, tako da bo iz njega razvidna tema besedila.

(1)

4. Dopolnite povedi s podatki o izhodiščnem besedilu.

Tvorec besednega dela izhodiščnega besedila je _____. Besedilo je bilo objavljeno v _____, in sicer v torek, _____. Opremljeno je s fotografijami iz arhiva _____.

(2)

5. Iz uvodnega odstavka izhodiščnega besedila izpišite **stavek**, na podlagi katerega bi lahko sklepali o tem, kdaj je bilo besedilo objavljeno, tudi če datum ne bi bil zapisan.

(2)

6. Na ustrezno mesto v preglednici napišite, kateri skupini bralcev je posamezni odstavek še posebej namenjen.

	Skupina bralcev, ki ji je odstavek še posebej namenjen
1. odstavek	
2. odstavek	
4. odstavek	

(3)

7. Dopolnite poved, tako da navedete tri **različne** razloge, zaradi katerih je po mnenju avtorice izhodiščnega besedila Köln še zlasti privlačen za mlade.

Za mlade je Köln privlačen, ker _____,
 ker _____
 in ker _____.

(3)

8. Obkrožite DA, če so trditve v skladu z vsebino izhodiščnega besedila, ali NE, če niso.

Köln slovi predvsem po katedrali, zaradi katere je že v rimskih časih v to mesto prišlo največ ljudi. DA NE

Köln je v letu 2004 od Münchna prevzel naziv glasbena prestolnica Nemčije. DA NE

V spored festivala *Music Triennale 2004* so organizatorji uvrstili samo vokalne in instrumentalne nastope glasbenikov. DA NE

Kdor bo v Köln odpotoval med prvomajskimi prazniki leta 2004, bo lahko obiskal katero izmed številnih kulturnih prireditev. DA NE

Vsaka kölnska pivnica, ki ponuja značilne jedi, vari pivo lastne hišne znamke. DA NE

Udeležencev kölnskega karnevala je manj kot udeležencev karnevala v Riu in popijejo manj piva kot obiskovalci prireditve v Münchnu. DA NE

(3)

9. Povežite podatke iz izhodiščnega besedila, tako da na črtico pred podatek v levem stolpcu zapišete številko ustreznega podatka iz desnega stolpca.

___ ognjemet	① 25. februar
	② 13. maj
	③ 1. januar
___ Rosenmontag	④ 31. december
	⑤ 23. april
	⑥ 23. februar

(2)

10. V povedi pojasnite, zakaj avtorica izhodiščnega besedila ni s fotografijo ponazorila dogajanja ob glasbenem trienalu.

(2)

11. Prečrtajte okence pred tremi povedmi, v katerih se avtorica **ne** razodeva.

- Köln je bil v rimskih časih zaradi svoje lege pomembno mesto.
- Katedrala meri v višino zavidljivih 17 metrov.
- 24-tonski Petrov zvon je največji delujoči zvon na svetu.
- Predvsem pred božičem izložbena okna krasijo tudi obvestila o popustih.
- Mesto gosti številne velikane vseh zvrsti.
- Let z letališča v Celovcu stane zgolj 19,99 evra.
- Karneval bo v letu 2004 potekal od 19. do 24. februarja.

(2)

12. V vsaki vrsti podčrtajte ustrezno možnost.

Izhodiščno besedilo je

- umetnostno/neumetnostno.
- enogovorno/dvogovorno.
- zapisano/prvotno govorjeno.
- zasebno/javno.

(2)

13. V 2. odstavku sta uporabljena glagola *gostiti* in *gostovati*, vendar eden izmed glagolov ni uporabljen pomensko ustrezno. Na črto zapišite neustrezno uporabljen glagol.

(1)

14. Prevzetima besedama pripišite njuni slovenski sopomenki, ki bi ju lahko uporabili v izhodiščnem besedilu.

katedrala _____

proizvajati _____

(1)

15. Podčrtajte trditev ob poševnici, s katero se strinjate, in dopolnite pojasnilo.

V izhodiščnem besedilu bi bilo/ne bi bilo namesto prevzetih izrazov ustrežneje uporabiti domače sopomenke, saj je glede na izbrani krog naslovnikov (vrsto javnosti) besedilo

_____.

(2)

16. V naslovu je avtorica uporabila neknižno besedo *žur*. Podčrtajte ustrezno trditev o tej besedi.

Beseda *žur* je narečna/slengovska/žargonska/strokovna/starinska/pomanjševalnica.

(1)

17. Preberite sestavka iz Slovenskega pravopisa.

méka -e ž (e) publ. Bled je ~ slovenskih veslačev *središče*

Méka-e ž, zem. i. (e) |islamsko središče v Savdski Arabiji|

Iz prvega sestavka izpišite tisti del, ki vam pove, da je beseda *meka* v izhodiščnem besedilu slogovno zaznamovana.

Na podlagi drugega sestavka tvorite poved, v kateri boste besedo *Meka* uporabili v osnovnem (neprenesenem) pomenu.

(3)

18. Tvorite samostalnik, pridevnik in prislov, ki pripadajo isti besedni družini kot samostalnik v levem stolpcu.

	Samostalnik	Pridevnik	Prislov
pust			
mesto			

(2)

19. Preberite povedi in rešite nalogi.

Tistim z največ energije priporočamo, da pozvonite na Petrov zvon.

Tisti z največ energije, pozvonite na Petrov zvon!

A Obkrožite črko, s katero je v glagolu pozvonite v prvi povedi zapisan naglašeni samoglasnik.

p o z v o n i t e

B V kateri lastnosti se razlikuje glagol *pozvonite* v navedenih povedih? Podčrtajte pravilno možnost.

glagolski čas/vid/naklon/glagolska oseba/glagolsko število

(2)

20. Iz stavka izpišite povedek.

Köln je bil že v rimskih časih zaradi svoje lege pomembno mesto.

Povedek: _____

(1)

21. Določite vrsto podčrtanega odvisnika in jo napišite na črto.

Da se bo nakupovanje izplačalo, naj vam povemo, da let iz Celovca stane zgolj 19,99 evra.

(1)

22. Preberite poved in rešite naloge.

Mesto mladih ni nestrpno, je pa menda najbolj odprto in neobremenjeno evropsko središče.

A Poimenujte vrsto priredja. _____

B Ali je uporaba tega pomenskega razmerja v izhodiščnem besedilu ustrezna? Obkrožite DA ali NE in svoj odgovor utemeljite v povedi.

DA NE

Utemeljitev: _____

(4)

23. V prvi povedi vsakega odstavka se ponovi isti podatek. Na črto napišite ta podatek (nanosnico), nato pa v preglednico vpišite naveznika iz 1. povedi tretjega in petega odstavka.

Podatek: _____

	Naveznik
1. poved tretjega odstavka	
1. poved petega odstavka	

(3)

24. Letošnji glasbeni festival je v izhodiščnem besedilu imenovan *Music Triennale 2004*. Obkrožite črko pred ustrezno trditvijo.

- Uporabljeno ime *Music Triennale 2004* je ustrezno, saj stvarnih lastnih imen načeloma ne prevajamo.
- Uporabljeno bi moralo biti ime *Glasbeni triennale 2004*, saj stvarna lastna imena načeloma prevajamo v slovenščino.
- Uporabljeno bi moralo biti ime *Glasbeni triennale 2004*, saj gre za občno poimenovanje, ta pa prevajamo v slovenščino.
- Uporabljeno ime *Music Triennale 2004* je ustrezno, saj strokovnih izrazov s področja glasbe ne prevajamo.

(1)

25. Naslednja izraza zapišite s samimi črkami.

<i>leto 2004</i>	
<i>24-tonski zvon</i>	

(2)

26. Zamislite si, da ste se dijaki 4. letnika Srednje oblikovalske šole (Cankarjeva 14, 2000 Maribor) med prvomajskimi prazniki odpravili na dvodnevno ekskurzijo v Köln. Po pristanku na frankfurtskem letališču vas je vodič usmeril na napačen vlak. Kot predsednik/predsednica razreda Miha/Maja Jereb napišite **uradno pritožbo** turistični agenciji Oddih (Jenkova 37, 1000 Ljubljana), ker ste morali zaradi zamude izpustiti načrtovan in vnaprej plačan ogled ene izmed prireditev. (Pomagajte si s podatki iz izhodiščnega besedila.) V pritožbi predlagajte tudi najprimernejšo rešitev za obe strani. Pišite na naslednjo stran.

(12)

PRAZNA STRAN